

قاسم بن موسی کاظم

منابع روایی نقل می‌کنند که **امام موسی کاظم (علیه‌السلام)** فرزندی به نام قاسم داشته‌اند؛ اما از زندگی ایشان گزارش چندانی وجود نداشته است.

فهرست مندرجات

۱ - معرفی قاسم

۲ - علاقه امام کاظم به قاسم

۳ - مدفن قاسم

۴ - ثواب زیارت قاسم

۵ - پیانویس

۶ - منبع

معرفی قاسم

کتب‌های روایی نقل می‌کنند که **امام موسی کاظم (علیه‌السلام)** فرزندی به نام قاسم داشته‌اند،

[۱] **شیخ مفید**، الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، ج ۲، ص ۲۴۴، قم، کنگره شیخ مفید، چپ اول، ۱۴۱۳ق.

[۲] **ابن طاووس**، علی بن موسی، طرف من الانبیاء و المناقب، ص ۴۹۷، مشهد، تاسوعا، چپ اول، ۱۴۲۰ق.

[۳] **سیوط بن جوزی**، تذکرة الخواص من الامة فی ذکر خصائص الائمة، ص ۳۱۵، قم، منشورات الشریف الرضی، چپ اول، ۱۴۱۸ق.
اما از زندگی ایشان گزارش چندانی در منابع روایی و تاریخی وجود نداشته و تنها مطالب محدودی نقل شده است.

علاقه امام کاظم به قاسم

با این وجود، از همان نقل‌های اندک چنین برمی‌آید که قاسم بن موسی (علیه‌السلام)، مورد **محبت** و **علاقه** پدر خود بوده است؛ **امام کاظم (علیه‌السلام)** فرمود: «من به فرزندم فلان (امام رضا) وصیت نموده‌ام و در ظاهر فرزندان دیگرم را نیز در **وصیت** با او **شریک** کرده‌ام؛ اما در باطن تنها **امام رضا (علیه‌السلام)** را وصی خود قرار داده‌ام. اگر **اختیار** در دست من بود؛ جهت **علاقه** و **محبتی** که به فرزندم قاسم دارم، او را وصی خود می‌کردم؛ اما **اختیار** این امر در **دستان خداوند** است».

[۴] **کلینی**، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱، ص ۳۱۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چپ چهارم، ۱۴۰۷ق.

همچنین نقل است که امام کاظم (علیه‌السلام) هنگام وفات یکی از فرزندان، خطاب به فرزندشان **قاسم** فرمودند تا به بالین برادر رفته و آیاتی از **قرآن** را **تلاوت** کند.

[۵] **کلینی**، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۱۲۶، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چپ چهارم، ۱۴۰۷ق.

مدفن قاسم

در مورد **قبر** ایشان در **حله** باید گفت؛ در برخی منابع تاریخی به این موضوع اشاره شده است؛ به عنوان نمونه، **یاقوت حموی** در **معجم البلدان**، تصریح می‌کند که قبر قاسم بن موسی در منطقه **شوشه** و در اطراف حله قرار گرفته است.

[۶] **یاقوت حموی**، شهاب‌الدین ابو عبدالله، معجم البلدان، ج ۳، ص ۳۷۲، بیروت، دار صادر، چپ دوم، ۱۹۹۵م.

ثواب زیارت قاسم

در مورد **ثواب زیارت** ایشان روایتی از امام رضا (علیه‌السلام) نقل شده است که از لحاظ **دانش حدیث‌شناسی**، نمی‌توان **اعتماد** کرد: «و ما هو معروف فی الالسنه من ان الرضا قال

فیه من لم یقدر علی زیارتی فلیزر اخی القاسم کتب لا اصل له فی اصل من الاصول و شانه اجل من ان یرغب النلس فی زیارته بمثل هذه الاکاذیب».

[۷] مجلسی، محببقر، بحار الانوار، ج ۴۸، ص ۳۱۱.

[۸] طباطبایی، آل بحر العلوم، تحفة العالم فی شرح خطبة المعالم، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چپ دوم، ۱۴۰۳ق.

در برخی گزارش‌ها در کتب معاصر، ماجرای فرار ایشان از دست **هارون** به **تفصیل** بیان شده است که تاکنون نتوانستیم منبع معتبری در این زمینه بیابیم.

پانویس

۱. ↑ شیخ مفید، الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، ج ۲، ص ۲۴۴، قم، کنگره شیخ مفید، چپ اول، ۱۴۱۳ق.

۲. ↑ ابن طاووس، علی بن موسی، طرف من الانبیاء و المناقب، ص ۴۹۷، مشهد، تاسوعا، چپ اول، ۱۴۲۰ق.

۳. ↑ سبط بن جوزی، تنکرة الخواص من الامة فی ذکر خصائص الائمة، ص ۳۱۵، قم، منشورات الشریف الرضی، چپ اول، ۱۴۱۸ق.

۴. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱، ص ۳۱۴، تهران، دار الکتب الاسلامیة، چپ چهارم، ۱۴۰۷ق.

۵. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۱۲۶، تهران، دار الکتب الاسلامیة، چپ چهارم، ۱۴۰۷ق.

۶. ↑ یاقوت حموی، شهاب‌الدین ابو عبدالله، معجم البلدان، ج ۳، ص ۳۷۲، بیروت، دار صادر، چپ دوم، ۱۹۹۵م.

۷. ↑ مجلسی، محببقر، بحار الانوار، ج ۴۸، ص ۳۱۱.

۸. ↑ طباطبایی، آل بحر العلوم، تحفة العالم فی شرح خطبة المعالم، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چپ دوم، ۱۴۰۳ق.

منبع

[پایگاه اسلام کوئست، برگرفته از مقاله «قاسم بن موسی کاظم»، تاریخ بازبینی ۱۳۹۵/۳/۱۷.](#)

رده‌های این صفحه: [امام زادگان](#) | [امام زادگان مدفون در عراق](#) | [تاریخ معصومان](#) | [فرزندان امام کاظم](#)